

10.3.2022

Dnro TAS/82/2022

Valtiovarainministeriö

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion virkamieslain ja Suomen Pankin virkamiehistä annetun lain muuttamisesta

Valtiovarainministeriö on pyytänyt tasa-arvovaltuutetulta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion virkamieslain ja Suomen Pankin virkamiehistä annetun lain muuttamisesta. Lausunto on pyydetty antamaan vastaamalla lausuntopalvelussa julkaistuu lausuntopyyntöön.

Lausuntonaan tasa-arvovaltuutettu toteaa kannattavansa ehdotettuja muutoksia ja haluaa tuoda esiin seuraavat huomiot:

Valtion virkamieslakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 e §. Siinä ehdotetaan, että virkamiehelle työnteon keskeisistä ehdoista annettavassa selvityksessä olisi muun muassa annettava tieto virkasuhteen kestoajasta sekä ilmoitettava määräaikaisen virkasuhteen päättymisaika ja peruste. Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 9 d §, jonka mukaan viranomaisen on osittain määräaikaisen tai määräaikaisen virkamiehen pyynnöstä annettava perusteltu vastaus mahdollisuudesta pidentää virkamiehen säännöllistä työaikaa tai virkasuhteen kestoajaa. Suomen Pankin virkamiehistä annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi vastaavan sisältöiset uudet 16 a § ja 32 a §. Tasa-arvovaltuutettu pitää näitä lisäyksiä valtion virkamieslakiin ja Suomen Pankin virkamiehistä annettuun lakiin tervetulleina, sillä syrjintä raskauden ja perhevapaisten perusteella on erittäin yleistä Suomessa.

Tasa-arvovaltuutettu tehtävänä on valvoa muun muassa naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, eli tasa-arvolain) syrjintäkieltojen noudattamista. Raskaus- ja perhevapaasyrjintä on ollut jo vuosia asiar ryhmä, josta tasa-arvovaltuutetulle tulee eniten työelämää koskevia syrjintäepäilyjä. Jopa puolet tasa-arvovaltuutetulle tulevista työelämäyhteydenotoista liittyy syrjintään raskauden tai perhevapaan perusteella. Näistä yhteydenotoista on hyvin usein kyse tilanteesta, jossa määräaikaista palvelusuhdetta ei enää jatketa työntekijän tai virkamiehen tultua raskaaksi tai ilmoitettua perhevapaasta, vaikka hän olisi ollut monessakin peräkkäisessä

määräaikaisessa palvelussuhteessa. Perhevapaa saattaa vaikuttaa myös määräaikaisen palvelussuhteen pituuteen.

Edellä sanotun perusteella tasa-arvovaltuutettu pitäisi tärkeänä, että hallituksen esityksen perusteluissa käsiteltäisiin myös määräaikaisiin palvelussuhteisiin liittyvää syrjintää ja tasa-arvolain syrjintäkieltoja. Tasa-arvovaltuutetun mielestä on tärkeää tuoda perusteluissa esiin se, ettei viranomaisen (työnantaja) voi esimerkiksi rajoittaa määräaikaista palvelussuhdetta kestämään vain äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaan alkuun eikä määräaikaista palvelussopimusta saa jättää raskauden tai perhevapaan takia uusimatta, kun työ jatkuu. Määräaikaisellekin virkamiehelle voidaan valita sijainen hänen perhevapaansa ajaksi. Tällaisen informatiivisen lisäyksen tekeminen esityksen perusteluihin vastaa tasa-arvovaltuutetun käsityksen mukaan myös perustuslaissa (731/1999) säädettyä sukupuolten tasa-arvon edistämismääräyksiä.

Lopuksi tasa-arvovaltuutettu toteaa, että hallituksen esityksen vaikutusten arviointiin olisi syytä lisätä myös sukupuolivaikutusten arviointi.

Tasa-arvovaltuutettu

Jukka Maarianvaara

Erityisasiantuntija

Pirkko Janas

Tämä asiakirja on lähetetty vastaanottajalle sähköisesti. Asiakirjan allekirjoitettu taltiokappale säilytetään tasa-arvovaltuutetun toimistossa.